ZESTAW ĆWICZEŃ KREATYWNYCH UNPLUGGED

Architekt rodzinnych wspomnień – porządkowanie archiwów

To ćwiczenie wykorzystuje pasję seniorów do historii rodziny i wspomnień, jednocześnie ucząc ich, jak kategoryzować i porządkować dane. Uczestnicy stają przed „chaosem" – pudełkiem pełnym starych zdjęć, listów i dokumentów. Ich zadaniem jest posortowanie ich według logicznego systemu, tak aby młodsze pokolenia mogły z łatwością poruszać się po archiwum. Dzięki wykorzystaniu fizycznych, bardzo namacalnych przedmiotów ćwiczenie w naturalny sposób wprowadza pojęcia myślenia komputerowego, takie jak dekompozycja (kategoryzacja) i abstrahowanie (filtrowanie kluczowych metadanych), w kontekście o głębokim znaczeniu emocjonalnym i wartości społecznej.

Co-funded by the European Union

CC BY NC SA

Projekt ten został współfinansowany ze środków programu ERASMUS+ Komisji Europejskiej. Niniejsza publikacja odzwierciedla jedynie stanowisko jej autorów, a Komisja Europejska oraz SEPIE nie ponoszą odpowiedzialności za jakiekolwiek wykorzystanie informacji w niej zawartych.

Zakres tematyczny

Historia rodziny, organizacja danych i strukturyzacja informacji

Czas trawania

60 - 90 min

Poziom

Początkujący

Grupa docelowa

- ☑ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe o niskich kompetencjach cyfrowych
- ☑ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe z ograniczonym formalnym wykształceniem lub kwalifikacjami
- ☑ Nisko wykwalifikowane osoby dorosłe o niskim poziomie uczestnictwa w uczeniu się przez całe życie

Cele kształcenia

- Wykorzystanie pasji do historii rodziny do nauczania praktycznej kategoryzacji i organizacji danych.
- Nauczenie oddzielania danych istotnych od szczegółów nieistotnych (ekstrakcja metadanych).
- Zbudowanie pewności siebie w zarządzaniu i porządkowaniu złożonych systemów informacyjnych bez użycia narzędzi cyfrowych.

Obszar kompetencji

a) Kompetencje innowacyjne

- ☑ Kreatywność
- ☐ Myslenie krytyczne
- ☑ Rozwiązywanie problemów

Wykorzystane elementy myślenia komputacyjnego

- ☑ Dekompozycja
- ☑ Rozpoznawanie wzorców
- ☑ Abstrahowanie
- ☑ Myślenie algorytmiczne

Podejście metodologiczne

- ☑ Gamifikacja
- ☑ Nauczanie oparte na wyzwaniach
- ☑ Uczenie się we współpracy
- ☑ Uczenie się przez doświadczenie

- ☐ Komunikacja
- ☐ Praca zespołowa

b) Kompetencje w zakresie umiejętności informacyjnych

- ☑ Zdolność do uzyskiwania dostępu do informacji, ich rozumienia oraz krytycznej analizy
- ☑ Interpretacja treści cyfrowych i wizualnych
- ☐ Świadomość wpływu mediów i stronniczości przekazu biases

c) Kompetencje życiowe I zawodowe

- ☐ Elastyczność i możliwości adaptacji
- ☑ Inicjatywa i autonomia
- ☑ Umiejętności społeczne i kompetencje międzykulturowe
- ☐ Produktywność
- ☐ Przywództwo i odpowiedzialność

Efekty uczenia się:

Po zakończeniu ćwiczenia uczestnicy będą potrafili:

- Podzielić dużą, chaotyczną ilość informacji na logiczne, łatwe w nawigacji kategorie.
- Wyodrębnić kluczowe metadane (np. datę, nazwisko, lokalizację) ze złożonych lub zawierających dużo tekstu dokumentów.
- Stworzyć i przetestować funkcjonalny, fizyczny system archiwizacji.

Uwagi

- Potrzebne materiały: „Pudełko chaosu” dla każdej grupy, zawierające atrapy starych fotografii, stare ręcznie pisane listy, pocztówki i dokumenty urzędowe (takie jak akty urodzenia lub stare bilety). Puste kartki indeksowe, fizyczne teczki, karteczki samoprzylepne, markery i minutnik.
- Uwagi dla prowadzącego: Osoby starsze chętniej angażują się w zadania związane z ich rodziną i doświadczeniami życiowymi. Należy zadbać o to, by materiały były bardzo namacalne – fizyczny akt

		sortowania dokumentów ma kluczowe znaczenie dla osób o niskim poziomie umiejętności cyfrowych. Należy zachęcać do dzielenia się doświadczeniami życiowymi i opowiadania historii podczas fazy sortowania, ponieważ buduje to wartość społeczną, współpracę i pewność siebie.

Co-funded by the European Union

Architekt rodzinnych wspomnień - porządkowanie archiwów

Krok 1: Wprowadzenie i wyzwanie

Przedstaw „pudełka chaosu" wypełnione pomieszanymi przedmiotami związanymi z historią rodziny. Przedstaw autentyczne wyzwanie: „Zaprojektuj system przechowywania wspomnień, w którym twoja wnuczka będzie mogła znaleźć zdjęcie swojej prababci w mniej niż 30 sekund". Wyjaśnij element grywalizacji: na koniec zespoły będą ścigać się z czasem, aby znaleźć przedmioty w systemach innych zespołów.

Czas trwania: ok. 15 minut

Krok 2: Dekompozycja – sortowanie zdjęć

Poproś grupy, aby opróżniły swoje pudełka i przejrzały zawartość. Uczestnicy muszą przećwiczyć **dekompozycję**, dzieląc ogromne archiwum na mniejsze, logiczne kategorie. Czy posortują je według dekad (lata 60., 70.)? Według gałęzi rodziny (rodzina Smithów, rodzina Millerów)? Według rodzaju wydarzeń (śluby, święta)?

Czas trwania: ok. 20 minut

Krok 3: Abstrahowanie – wyodrębnianie kluczowych danych

Po dokonaniu podziału na kategorie zespoły analizują złożone dokumenty, takie jak długi, wielostronicowy list pisany odręcznie. Muszą przećwiczyć **abstrahowanie**: zdecydować, które informacje są niezbędne do skatalogowania danego elementu (np. nadawca: wujek John; data: 1982 r.; temat: przeprowadzka do miasta), a które szczegóły można pominąć na potrzeby indeksu. Zapisują te kluczowe dane na karteczkach samoprzylepnych i przyklejają je do dokumentów.

Czas trwania: ok. 20 minut

Krok 4: Myślenie algorytmiczne – budowa ostatecznego systemu

Uczestnicy umieszczają posortowane i oznaczone

		przedmioty w fizycznych folderach. Muszą stworzyć prosty „spis treści” lub wizualny indeks na zewnętrznej stronie folderów, tak aby osoba postronna (lub „wnuczka”) dokładnie wiedziała, co się w nich znajduje, bez konieczności czytania każdego dokumentu. Czas trwania: ok. 15 minut **Krok 5: „Wyścig z czasem” i podsumowanie** Grupy wymieniają się swoimi uporządkowanymi archiwami. Prowadzący wciela się w rolę „wnuka” i podaje wskazówki (np. „Znajdź list dotyczący podróży samochodowej z 1975 roku” lub „Znajdź zdjęcie cioci Mary”). Uruchom stoper, aby sprawdzić, jak szybko nowa grupa poradzi sobie z poruszaniem się po systemie przechowywania danych. Na zakończenie przeprowadź dyskusję na temat tego, w jaki sposób fizyczne sortowanie opiera się na dokładnie tej samej logice, co tworzenie folderów na pulpicie komputera lub wyszukiwanie plików na smartfonie. Czas trwania: ok. 20 minut